

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКА НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ
МІСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА

Ю.О. Тараруєв

**ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ТА
РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«Управління капіталом»**

(для студентів 5 курсу денної форми навчання
спеціальності 7.050107 «Економіка підприємства»)

Харків ХНАМГ 2009

Програма навчальної дисципліни та робоча програма навчальної дисципліни «Управління капіталом» для студентів 5 курсу денної форми навчання спеціальності 7.050107 – «Економіка підприємства» / Харк. нац. акад. міськ. госп-ва; уклад.: Ю.О. Тараруєв - Х: ХНАМГ, 2009. – 12 с.

Укладач: Ю. О. Тараруєв

Рецензент: проф., д.т.н. В. І. Торкатюк

Програми побудовані за вимогами кредитно-модульної системи організації навчального процесу.

Рекомендовано кафедрою економіки будівництва
(протокол № 1 від 28.08.2009)

© Тараруєв Ю.О., ХНАМГ, 2009

ЗМІСТ

Стор.

ВСТУП.....	4
1. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.....	4
1.1. Мета, предмет та місце дисципліни.....	4
1.2. Інформаційний обсяг (зміст) дисципліни.....	5
1.3. Освітньо-кваліфікаційні вимоги.....	5
1.4. Рекомендована основна навчальна література.....	6
1.5. Анотації програми навчальної дисципліни.....	6
2. РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.....	8
2.1. Розподіл обсягу навчальної роботи студента за напрямками підготовки та видами навчальної роботи.....	8
2.2. Зміст дисципліни.....	8
2.2.1. Розподіл часу за модулями і змістовими модулями.....	8
2.2.2. Лекційний курс.....	9
2.2.3. Практичні заняття.....	9
2.2.4. Індивідуальні заняття.....	9
2.2.5. Самостійна навчальна робота студента.....	10
2.3. Засоби контролю та структура залікового кредиту.....	10
2.4. Інформаційно-методичне забезпечення.....	11

ВСТУП

Дисципліна «Управління капіталом» за освітньо-професійною програмою має статус вибіркової. Програма навчальної дисципліни розроблена на основі:

СВО ХНАМГ «Освітньо-кваліфікаційна характеристика (варіативна компонента) спеціаліста спеціальності 7.050107 «Економіка підприємства», 2007.

СВО ХНАМГ «Освітньо-професійна програма (варіативна компонента) спеціаліста спеціальності 7.050107 «Економіка підприємства», 2007.

СВО ХНАМГ Навчальний план підготовки спеціаліста спеціальності 7.050107 «Економіка підприємства», Харків, 2007.

Програма ухвалена кафедрою економіки будівництва (протокол № 1 від 28.09.2009 р.).

1. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1.1. Мета, предмет та місце дисципліни

1.1.1. Мета та завдання вивчення дисципліни: отримання знань про особливості застосування методів обґрунтування управлінських рішень що стосуються формування та ефективного використання капіталу підприємств. Аналіз методів визначення вартості складових капіталу. Вивчення особливостей та принципів оптимізації капіталу підприємств та розгляд показників, що дозволяють зробити висновки про ефективність його використання в сучасних умовах господарювання.

1.1.2. Предмет вивчення дисципліни: сутність капіталу як економічної категорії, особливості його формування та напрямки використання, а також методи визначення вартості складових капіталу та розрахунку показників ефективності його використання.

1.1.3. Місце дисципліни в структурно-логічній схемі підготовки фахівця

Перелік дисциплін, на які безпосередньо спирається вивчення даної дисципліни	Перелік дисциплін, вивчення яких безпосередньо спирається на дану дисципліну
1. Економічна теорія	1. Стратегічне управління
2. Економіка підприємства	2. Управління потенціалом підприємства
3. Економічний аналіз	
4. Фінансовий менеджмент	

1.2. Інформаційний обсяг (зміст) дисципліни

Модуль. Управління капіталом (2/72)

ЗМ 1. Теоретичні основи управління капіталом (1/36)

1. Капітал як економічна категорія.
2. Джерела формування капіталу.
3. Принципи і напрямки використання капіталу.

ЗМ 2. Визначення вартості та ефективності використання капіталу (1/36)

1. Визначення вартості елементів капіталу.
2. Методи і критерії оцінки ефективності використання капіталу.

1.3. Освітньо-кваліфікаційні вимоги

Вміння (за рівнями сформованості) та знання	Сфери діяльності (виробнича, соціально- виробнича, соціально- побутова)	Функції діяльності у виробничій сфері
1. Групувати та аналізувати інформаційні дані для застосування основних методів визначення вартості та ефективності використання капіталу. 2. Визначати і оцінювати фактори що визначають склад і структуру капіталу та напрямки його використання. Розробляти і реалізовувати заходи з оптимізації складу і структури капіталу з урахуванням показників ефективності його використання будівельними підприємствами.	Виробнича	Організаційна
1. Застосовувати методи визначення вартості елементів капіталу та визначати показники ефективності його використання з урахуванням конкретних умов здійснення господарської діяльності підприємствами будівельного комплексу. 2. Формувати висновки і практичні рекомендації щодо підвищення ефективності використання капіталу будівельних підприємств.	Виробнича	Контрольно-аналітична

1.4. Рекомендована основна навчальна література

1. Бланк И. А.. Финансовый менеджмент: учебный курс. — Изд. 2-е, перераб. и доп. — К. : Эльга; Ника Центр, 2005. — 653с.
2. Бланк И. А. Управление активами и капиталом предприятия. — К. : Эльга, 2003. — 446с.
3. Ляшенко Г. П. Управління капіталом підприємства: Навч. посібник для студ. вищих навч. закл. / Державна податкова адміністрація України; Академія держ. податкової служби України. — Ірпінь : Академія ДПС України, 2001. — 346с.
4. Мних Є. В., Бутко А. Д., Большакова О. Ю., Кравченко Г. О., Никонович Г. І. Аналіз і контроль в системі управління капіталом підприємства / Київський національний торговельно-економічний ун-т / Євген Володимирович Мних (ред.). — К. : КНТЕУ, 2005. — 231с.
5. Швиданенко Г.О., Шевчук Н. В. Управління капіталом підприємства: навч. посібник / Державний вищий навчальний заклад "Київський національний економічний ун-т ім. Вадима Гетьмана". — К. : КНЕУ, 2007. — 440с.
6. Яремко І.Й.. Управління капіталом підприємства: економічний і фінансовий інструментарій: Моногр.. — Л. : Каменяр, 2006. — 176с.

1.5. Анотації програми навчальної дисципліни

Анотація

Управління капіталом

Мета вивчення дисципліни – отримання студентами знань про особливості застосування методів обґрунтування управлінських рішень що стосуються формування капіталу підприємств, визначення вартості його елементів та підвищення ефективності використання. В процесі вивчення курсу передбачається розгляд сутності та класифікації капіталу; методів

визначення вартості його елементів та показників ефективності використання. Під час вивчення курсу також приділяється увага особливостям оптимізації структури капіталу.

Аннотация

Управление капиталом

Цель изучения дисциплины – получение студентами знаний об особенностях применения методов обоснования управленческих решений, касательно формирования капитала предприятий, определения стоимости его элементов и повышения эффективности использования. В процессе изучения курса предполагается рассмотрение сущности и классификации капитала; методов определения стоимости его элементов и показателей эффективности использования. Во время изучения курса также уделяется внимание особенностям оптимизации структуры капитала.

Abstract

Economics of investment

The aim of subject studying is achieving of knowledge about of features of methods of substantiation managerial decisions concerning the capital formation, evaluation it's elements and increasing efficiency of that one. The subject studies involves considering the nature and classification of capital, methods and ways it's evaluation and efficiency indicators During the course studying the focus is on features of capital structure optimization.

2. РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

2.1. Розподіл обсягу навчальної роботи студента за напрямами підготовки та видами навчальної роботи

Спеціальність, спеціалізація (шифр, аббревіатура)	Всього, кредит/ /годин	Триместр (и)	Години						Екзамен (триместр)	ПМК (триместр)	
			Аудиторні	у тому числі			Самостійна робота	у тому числі			
				Лекції	Практичні, семінари	Лабораторні		Контр.роб			РГЗ
7.050107 - Економіка підприємства (спеціалізація «Економіка будівельного підприємства»)	2/72	2	24	12	12		48		24	-	2

2.2. Зміст дисципліни

Модуль. Управління капіталом (2/72)

ЗМ 1. Теоретичні основи управління капіталом (1/36)

1. Капітал як економічна категорія.
2. Джерела формування капіталу.
3. Принципи і напрямки використання капіталу.

ЗМ 2. Визначення вартості та ефективності використання капіталу (1/36)

1. Визначення вартості елементів капіталу.
2. Методи і критерії оцінки ефективності використання капіталу.

2.2.1. Розподіл часу за модулями і змістовими модулями та форми навчальної роботи студента

Модулі (семестри) та змістовні модулі	Всього кредит/ /годин	Форми навчальної роботи, годин			
		Лекц.	Прак.	Лаб.	СРС
Модуль 1. Економіка інвестицій	2 / 72	12	12	-	48
ЗМ 1.1. Теоретичні основи управління капіталом	1 / 36	6	6	-	24
ЗМ 1.2. Визначення вартості та ефективності використання капіталу	1 / 36	6	6	-	24

2.2.2. Лекційний курс

Зміст	Кількість годин
	7.050107
ЗМ 1. Теоретичні основи управління капіталом	6
Тема 1. Капітал як економічна категорія	2
Тема 2. Джерела формування капіталу.	2
Тема 3. Принципи і напрямки використання капіталу	2
ЗМ 2. Визначення вартості та ефективності використання капіталу	6
Тема 1. Визначення вартості елементів капіталу	4
Тема 2. Методи і критерії оцінки ефективності використання капіталу	2
Разом	12

2.2.3. Практичні заняття

Зміст	Кількість годин
	7.050107
ЗМ 1. Теоретичні основи управління капіталом	6
Тема 1. Капітал як економічна категорія	2
Тема 2. Джерела формування капіталу.	2
Тема 3. Принципи і напрямки використання капіталу	2
ЗМ 2. Визначення вартості та ефективності використання капіталу	6
Тема 1. Визначення вартості елементів капіталу	4
Тема 2. Методи і критерії оцінки ефективності використання капіталу	2
Разом	12

2.2.4. Індивідуальні завдання.

Програмою дисципліни передбачено виконання студентами розрахунково-графічного завдання, метою якого є визначення вартості елементів капіталу підприємства, а також визначення показників ефективності його використання (таких як середня зважена вартість та ефект фінансового левериджу). Також при виконанні завдання розглядаються особливості оптимізації структури капіталу. Обсяг РГЗ – 24 години.

2.2.5. Самостійна навчальна робота студента

Самостійна робота студента є основним засобом оволодіння матеріалом дисципліни, засвоєння необхідних умінь і навичок у час, вільний від обов'язкових навчальних занять. Під час такої роботи використовується навчальна, спеціальна література, а також тексти лекцій. Специфічною формою самостійної роботи є виконання індивідуальних завдань у вигляді розв'язування задач та аналізу ситуацій.

Розподіл часу самостійної роботи

Зміст	Кількість годин
	7.050107
ЗМ 1. Теоретичні основи управління капіталом	24
Тема 1. Капітал як економічна категорія	6
Тема 2. Джерела формування капіталу.	9
Тема 3. Принципи і напрямки використання капіталу	9
ЗМ 2. Визначення вартості та ефективності використання капіталу	24
Тема 1. Визначення вартості елементів капіталу	12
Тема 2. Методи і критерії оцінки ефективності використання капіталу	12
Разом	48

2.3. Засоби контролю та структура залікового кредиту

Види та засоби контролю	Розподіл балів, %
Поточний контроль зі змістових модулів	
ЗМ 1. Тестовий контроль №1.	20
ЗМ 2. Тестовий контроль №2	40
Підсумковий модульний контроль (письмовий)	40
Всього за модулем	100%

Критерії підсумкової оцінки на підставі поточного контролю

Кількість балів	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS
більше 90-100 включно	Відмінно	A
більше 80-90 включно	Добре	B
більше 70-80 включно		C
більше 60-70 включно	Задовільно	D
більше 50-60 включно		E
більше 25-50 включно	Незадовільно з можливістю повторного складання	FX
від 0 до 25 включно	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	F

2.4. Інформаційно-методичне забезпечення

Бібліографічні описи, Інтернет адреси	ЗМ
1. Рекомендована основна навчальна література	
1. Бланк И. А.. Финансовый менеджмент: учебный курс. — Изд. 2-е, перераб. и доп. — К. : Эльга; Ника Центр, 2005. — 653с.	ЗМ 1.1., ЗМ 1.2.
2. Бланк И. А. Управление активами и капиталом предприятия. — К. : Эльга, 2003. — 446с.	ЗМ 1.1., ЗМ 1.2.
3. Ляшенко Г. П. Управління капіталом підприємства: Навч. посібник для студ. вищих навч. закл. / Державна податкова адміністрація України; Академія держ. податкової служби України. — Ірпінь : Академія ДПС України, 2001. — 346с.	ЗМ 1.1., ЗМ 1.2.
4. Мних Є. В., Бутко А. Д., Большакова О. Ю., Кравченко Г. О., Никонovich Г. І. Аналіз і контроль в системі управління капіталом підприємства / Київський національний торговельно-економічний ун-т / Євген Володимирович Мних (ред.). — К. : КНТЕУ, 2005. — 231с.	ЗМ 1.1., ЗМ 1.2.
5. Швиданенко Г.О., Шевчук Н. В. Управління капіталом підприємства: навч. посібник / Державний вищий навчальний заклад "Київський національний економічний ун-т ім. Вадима Гетьмана". — К. : КНЕУ, 2007. — 440с.	ЗМ 1.1., ЗМ 1.2.
6. Яремко І.Й.. Управління капіталом підприємства: економічний і фінансовий інструментарій: Моногр.. — Л. : Каменярь, 2006. — 176с.	ЗМ 1.1., ЗМ 1.2.
2. Додаткова навчальна література	
1. Баліцька Валентина Володимирівна. Капітал підприємств України: тенденції, пріоритети / НАН України; ДУ "Інститут економіки та прогнозування". — К., 2007. — 480с.	ЗМ 1.1., ЗМ 1.2.
2. Кендюхов Олександр Володимирович. Ефективне управління інтелектуальним капіталом / НАН України; Інститут економіки промисловості. — Донецьк : ДонУЕП, 2008. — 363с.	ЗМ 1.1., ЗМ 1.2.

Навчальне видання

Тараруєв Юрій Олександрович

Програма навчальної дисципліни та робоча програма навчальної дисципліни
«Управління капіталом» для студентів 5 курсу денної форми навчання
спеціальності 7.050107 – «Економіка підприємства»

План 2009, поз. 423 Р

Підп. до друку 29.06.2010 р.

Друк на ризографі

Тираж 10 пр.

Формат 60x84 1/16

Ум. друк. арк. 0,5

Зам. № 6076

Видавець і виготовлювач:

Харківська національна академія міського господарства,
вул. Революції, 12, Харків, 61002

Електронна адреса: rectorat@ksame.kharkov.ua

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи: ДК №731 від 19.12.2001